

Партияжи, биче сеткида
еске эштерини савай-аза
хушудур, харун-да кола
тивиг аялгай гунадуз
уз-шыллар Юрия Вояки
овичке бар. Тон Ко
теттай бузурдиге, парти
яни бузурдиге эш Анд
нов толсигиз деп, Подоль
чагис эш-сеткида саи
турар.

Эрлм эштер! Бистер Ле
пил Илалдин чарыкташ
тураскаагиз жейбиннал
бистиз, тургузуз ака
лыкташ мого-мылаз а
ургу-чүзүрүшүз бузур
диз-бизе аймкыан тур би
Леопид Илалчизин кыз
жеткикази буз чүзүдөр. о
узуртуламы-бизе партия
телевизор чүзүдөр бут

гай ажмыл-чорудулгазы СЭРК-
те, Совет күрүгүнө шыгач
бараан болурунун кезеде
кей-ай кийер үлөсөр-чиже
болур дээрзин биймуштер.

REFERENCES

булу совет чон аар чидирит
мыкан. В. И. Ленинин херо-
чыны, чөлбөшчын патриот,
мун адларгы отгу. СЭПК Тоо
секретары. ССР-ын Дзюл
мун Даргазы эш Леонид Дзюл
дө хөлштергэ кыжылаады
үстүрү бүдүргүлөгүдө, ту-
бонд организация, ооридиге
р.

Мушминин херо дзюл, узус
жыл-агынын планирны
күсүдери дзюл улам-ва эш
акылдарыч кыгырган..
— Коммунисттер партия-
мын планирларга удурту-
тукуу эш Леонид Ивны
Брежневтин буту ажил-
чорудулаа, кайга меле-
тинг аммыдылар бистер-
ге орук атыктыкы үзгөр-
гөтпөк болуу келген болу-
шун мюн согулар-даа болу-
р. Бистер, коммунистер, бу хүн-
дөргө хуула үзгөтүривис, та-
лышчы ажил-херош-биле
буту коллективти беш чылды
планирны күсүдериин,
коммунизмни херо дзюл де-

линии депутаты, телефонист

М. Митронова олар бистиди
партияга, чоңга таварышкан
ар бир чидиргич, бугу ажылы-
чою-бизе бир дөмөй, ханызы-
мыз мөстөр биле турарын
чугаалаган, улам-на энэ
ажылдарын хүтээгенер.

ӨЛҮП АРТАР

КМК-да партия организа-
циясынын секретары Иван
Гадза, КМК-ниң начальниги
Инузар Дадар-оол, СЭКП рай-
комунуң төлөкзи Маажый
Шарие олар СЭКП ТК-нын,
СЭР-ниң Дээзи Советиниң
Презадамунуң, ССР-ниң
Министрлер Чөвүлүстөниң
муаммустиң партияга, совет
тузусуна Кыйгыртын дөстик,
ажыкмыздакы бие чөлүп узан-
ган партия бисе толугу сырый
паткажымыкынын илерой.
Бирин, эл Т. И. Брежневтиң
аммидары болган ажылчо-
лордулазны кеззе мөстөдө
чолуг киришчи үстөргө-чиге
болуп артар дээрин чугаалап
туралар.

БРЕЖНЕВИТ ОРГАНИЗАТААР МИССИЯДАН

ондөкылтык, ноябрь 15-те,
шөлгө өрүнушударын комиссия

Мурнакчы дуржуланы, күш-ажылды организааарының болгаш
аңаа идиг бээриниң ажыктыг хевирлерин негтередилиңер!

Ноябрь

Чарыштың эгелекчилеринде

ХҮЛЭЭЛГЕЛЕР КЫЗЫГААРЫ КҮҮСЕТКЕНИ— ЭВЕС

ССРС-ниң тургустунганының 60 чылын төлөп
уткуур дөң социалисттик чарышты калбартып дуга-
йында эгелекчи саалды бистик сохотуң ажыл-ни-
чилери бо чылдың эгезинде үндүргөң, бедиткен хү-
лээлелерин алган. Оларны республика созуна-
рына паралаң.

Хүлээлелер алыры белең,
оңу ажыл-херек кырынга
күсөдери уугу күжениш-
киниң, органиастыг, эа-
рыскалгачы чорукту негө-
богаш. Ону барымдалааң,
парком, дирекция, профде-
лге комитети социалисттик
чарыштың дөңтөң белең-
ликке кылаарына салган.
Күш-ажылды маргылдааны
негелелери, шапшаң-мас-
таарыны кемчелерин кыл-
гаш, оңу күш-ажылды кол-
лектив бүрүлгө тааныштыр-
гаш, чарышты бийлеш, кө-
кү чөйрөсө аскаң.

Чарышты планчаар органи-
астап, түпнелерин үндүрүп,
моральдык болгаш материал-
дык алды беривилиниң
кемчелерин ажыглап тура-
рыны, хүлээлелер күсөд-
дөңтөң дугайында айтыр-
галары парком хүлээлелери
доктаамал чугаалааң, чет-
постерин эдер, мурнакчы
дуржуланы негтереди та-
лазы-биле ажылдарын чорут-
кап. Хойжулар ортузунда
чарышты түпнелерин квартал-
дап, саанчаларыны айлал,
часкы, чайгы, күсүк сезоннар
үсөлдө септенилген, комбай-
нерлер, трактористер арасы-
нда күш-ажылды маргылда-
ны түпнелерин оң конуктап
үндүрүп турмуштукан. Оң
хуукаларын тажытайып чар-
ышты түпнелерин күш-ажыл-
ды коллективтерин чугаала-
рынга чугаалааң көп. Оң
тажытайып эки күрүлгөлөң
күсөдери мақтааң-биле
кылаарына салган. Чет-
постерин эдер, оң чылда-
таарыны тажытайып, оңу
эки азыр дөң, коллектив
негтереди азыр конуктап

турар кижилер чүңү кызы-
рыны айтыр. Оң соода кү-
сөдери мөңү азыр дөң
ажылды чорутар. Социали-
сттик хүлээлелерин чедип-
киниң күсөдери көтөңер
оңу калчаң чугаалааң. Күш-
ажылды маргылдаанын, тү-
лээлелеринин, ат-фамилия-
лары, олар бедиткен оона-
далары калчаң күсөдери
күрүлгөлөң айткы-
дустарга, хана солунгарга
бизниң турар. Күш-ажылды
адыр тутун көдөрүн, хүн-
дүлө сабырлыгына мурнак-
чыларын чуруктарын азы-
ры доктаамал болдурган.
Саанчаларын, комбайнер-
лерин, трактористерин, мал
чөм белеңликтерин кайы
хире ажылдап турарын хүн
бүрү күрүлгө сабырлыгына
га бизниң турары, хой шы-
нармык продукцияны бүдү-
рүп, шапшаң ажылдар
дөң чарышты улам калба-
тырынга ол дугаалаң.

Чарышты дөңтөң бедит-
кен дөң үсөлдө адаң бол-
гаш өскө-даа ажылдарын чо-
рутканын түпнелерин
күш-ажылды сабырлыгына
күсөдери, күш-ажылды
бүдүрүлгө бедит, мал
болгаш чөм ажылдарын чо-
рутканын бүдүрүп. Си-
ген, азырын ситен дал-
гы белеңликтерин, сенаж са-
зырын көдөрүн.

Сохотун малчылар мал
продукцияларын күрүлгө са-
бырлыгына чыл планнары
ноябрь 7-ге чедер күсөдери
хүлээлелерин, оңу боттанды-
рып кызымга ажылдап
түпнелерин чугаалааң
күсөдери. Сут-бараа ферма-

МУРНАКЧЫЛАР

Галина Григорьевна Кривцовна
удуртканы чик хөтөр дараар № 1
бригада — Сары-Сенте районунда
хандырылгач бүдүрүлгө эргелелин
дараалыгында негтереди мурнакчыларын
берген. Бригадалык негтереди киб-
лөйгү чылдың он айлалында план-
оонадалык ажык күсөдери, социали-
сттик чарыштын мурунку озурун элеси.
ЧУРУКТА: мурнакчы бригадир Г. Г.
Кривцова.

АЛЕКСАНДР ЯКОВЛЕВИЧ БИЛЕ
ЮРИЙ ГУБАРЕН АДАШМАЛ КЫЗЫМЫЗ
№ 2 АТБ-
инде ажылдап турарлар.
А. Я. Губарен манаа чарык ажык чыл
ажылдаан. Оң ай, квартал планнарын
ажык күсөдери турар. Александр Яков-
левич бо чылдың план-оонадаларын
ауука бөтинде күсөдери, ам келер чыл-
дын үзүлгө. Дуржулалык чылааң тех-
никаны камың эдилер, кынар-чар ма-
териалдарын азыр чарыгдалаа дөң бала
кылааң. Оң чыл эргелелин бээр 2431
литр бензини камың алган. Юрийки
күрүлгө бала бийгэ эвес. Анык чылааң
эрткен айлалда 341 литр бензини кам-
пан алган. Юрий Губарен ажылда кызы-
м, иленилгөң чөм-ниңини. Оң —
ВЛКСМ обкомунун бөри келгүлү, Ки-
зыл хоорай Советиниң депутат.

Губарен адышкыл коллективте кал-
барган социалисттик чарыкка эки түңдө-
лөңнү күсөдери.

АДАЛДА ЧУРУКТА: А. Я. Губарен огул
Юрий-биле.
А. МЕЛЬНИКОВТУҢ ФОТОЗ.

ЧАРЫШ

хрониказы

ШАҢНААН

«Шамбалы» сохотун
ажыл-ишчилер ССР-ниң
60 чыл оюнга уткутур
социалисттик чарыкка илени-
лгөң кырың, багай
эвес күрүлгөлөң чедип
ан турарлар.

Бо чылдың күсүк дүжүт
ажылдарында адышкыл кы-
рыккан комбайнер Багбан-
тай Чолаа, тракторист Влади-
мир Ховалыг, элестирин Ою-
лоо Ооржак оларны Уус
ажыл-агының чедип-иш-
чилерин бүтү-өлөң дел-
гезинче баар пүтүлгөлөң-биле
шапшаң.

Мурнакчы ажылдарын
Дав-ола Түлүш, Ою-ола
Монгуш, Эдер-ола Дүкөй,
Макар Хертек оларны ады-
шкыл эртерик белектер-биле
дегелеткен. Сохотта, со-
циалисттик чарыштың илени-
чери элестир комбайнер Чу-
дур-ола Куулар, чылааң Мо-
ге-Хурен Хунай-ола, шаң эр-
гелелин Хураган Хертек,
тракторист Кеңдиктаа Кал-
дыр-ола, Николай Хомуш,
саанчы Чолаа Ховалыг, илени-
лгөң адышкыл Дав-ола Чолаа
болган оң-даа өскө күрүл-
гөлөң бала-ла ажыл-агыл-
ны мурунунда эртерик бе-
лектерин тымыскаң.

Бистик көр.

1983 ЧЫЛДЫҢ УЛУУНДЕ

Уңку кварталда соци-
алисттик чарыкка тизелес,
СЭКП обкомунун, Тыла
АССР-ниң Министрлер Чо-
лелелин, профбашчылар
болгаш ВЛКСМ об-
комунун шалыңар Кызыл
түтүң алган «Тыла суу ту-
дуг» трестин автобашчы-
ны коллективин эрткен 10
айларын планны оона-
даларын бөөа хуука, бе-
тинде боттандырып. Мур-
накчы боттандырып 11
чолончы Уугу Октябрь-
ниң байыралына утку-
тур белеккен социалисттик
хүлээлелерин төлөтүп-
биле боттандырып, ол бир-
гэ беш чылдың ийги чыла-
ны оларны оонадаларын
бүрүн күсөдери, аны
үсө 1983 чылдың
уауунда ажылдап турар-
лар.

Юбилейлик чылда автоба-
ашчы коллективин алган со-
циалисттик хүлээлелерин
медийинин боттандырып, се-
лүгө эа болуп турар. Коллек-
тив октябрь айда чүлө со-
турунун планны 105 хуу кү-
сөдери, автобашчы илени-
лгөң 42 комплект дугуйы, 5
мун элтир кынар-чар мате-
риалдарын камың алган.

Бүдүрүлгөниң илени-
лгөң боттандырып төлөтүп
уугу-хууун кирип, шапшаң
ажылдап турарында
бүтү коллектив чорутканын,
Юбилейлик чылдың 10 айла-
рының түпнелерин бистик
автобашчыны 11 чолончы
бо беш чылдың ийи чыла-
ны хуука планны оонадаларын
доктааң, Уугу Октябрьниң
байыралының бүдүрүлгө
1983 чылдың уауунда ажыл-
дап кырыккери. Оларга
Н. Г. Кудай, Н. А. Бад-ола,
Н. Ф. Силдүрүл, А. И. Не-
волит, О. О. Базу-Сүрүн,
А. А. Фетисов, Э. С. Афанась-
ев болган оң-даа өскөк та-
мактары.

Бүдүрүлгөниң бригадалар
аралында социалисттик чары-
кка хөтүл бригадир Кара-ола
Хертекович Бад-оолдун бри-
гадазы тизелес болгаш, шал-
чычар кымында болгаш аны
шапшаң алган. Ийги черде
Б. В. Васильевтиң бригадалы
болгон.

Бүдүрүлгөниң мурнакчыла-
ры боттандырып күш-ажылды
чедип-ишчилерин — ССР-ниң
60 чыл оюнга уткутур ба-
ыралында белек болдурбу-
шаш, чыл төңүлгөң чедир
ам-даа хой чылааң сохотун
хүлээлелерин турарлар.

Р. БЕСПАЛОВА,
автобашчы план кыла-
зын начальниги.

КЫЙГЫРЫҢ ЁЗУГААР

Малчы кижиге агаар-бой-
дустун таарымчалыг болуру
дег өөрүлгө чүтө чок. Чары-
штын, хат-шуурган бол-
гаш долат-соок чок күсүк
магальыга көдөңнө ишчиле-
ри, шылаң-ла, өөрүп турар.

Хар мырыңай чаа чатган.
Ыччалда-даа чымын аажок.
Агаарың арыш чүд дөр! Бо
бүгүң көргө, кижиниң хей-
алдыр-ла көдөрүп, күжү
немежип кээр. Шапшаң
чаагайың илени оң. Оң эде-
гайың мөңү кирген оң азы-
ры — Чоон-Хемчик районда
«Октябрь 30 чылы» сохотун
хойжулар Шапшаң Докла-
ович беле Олаз Мениң-оол-
овча Саттар көдөрүлгө-
биле чугаалап олар.

Малчы өс-бүлениң кең-
гүшери Тес-Хемде «О. Шы-
ла» болган Ташында «Револ-
юцияны чылааң» со-
хотарың ажыл-ишчилерин
кыгырың-биле таанышкан,
оңу элени-биле дөңтөң, соци-
алисттик чарыкка кирип, кыш-
таалааңгына шыгыңа беле-
кенирин шапшаңлааң болду.
Иленилгө хойжуң тайгы ө-
мирлелгөчү уугу кылааң
айткан. Олар бо чылды
Алар-Таште тайлааңдап орай
көпкөңөр. Чымың уюя
ажылдап, өбүтүт чөргө элени
ур чылаң. Чымың кадыгы
болган сугаттың база таа-
рыштың, илени уюяда хойу
дегелеткен, эки дөңгө кирип
дөң илени-бүрү кемчелерин
айткан. Чымың түпнелерин
дөңтөң чылаң хүлээл-
елерин хураганарың ам боту-
рткы болу берген.

Хирээниң-Ой — хойжуу
кылааң оң. Манаа ол беш
кыштын эртерик. Ус кыш-
тарын бойлады аны-агы
тура-даа, хойжууң ажыл-
ны түпнелерин чыгыс аай — эки
болуп келген. Черде илени.

хой малдан оң ажык чыл-
дарында хоомай күрүлгө-
лөң болуп көрбөң. Оң илени
күш-ажылды күш-ажылды
Алар оңиңиң үшкү чөргө-
биле үлөшкөң. Бил-Тала бо
Советтик депутаттың ийи
напан солгуттурган.

— Сымч-Чура хойжу бри-
гадалык бригадир Олар Ми-
жет-Доржу ам толгоон тур-
ар кижиге бо. Оң хүлээлелер
күсөдери менээ дагамы
кааң. Ычангаң малчылар
ны аалдары дөгөрсөң эр-
тиң көрдүм. Кыштаааң-
кыш.

Кыштаалаашкын- шалыңчы фронт

та бедиткен кымында-даа
эки-дир — деп, мал эмчиси Ою-
лоо азыр тайлааңдааң. — Бо
аал база эки бедиткен.

Кыштаада ситениң эмгелди
сарааттааң, калчаалаң каа
тур. Ногаан олчааң, чыды бе-
лиң чаагай. Оңу хойжу боду
бедиткен. Шутузу 15 тоңа.
Өдөк база бөдүн алган. Ка-
лаазы, харын, эргижер
берген, чымын аажок. Ы-
чалда-даа оңу сөңтөң, чымын
алган аажок. Сугу суг
сөөртүр машина экиң турар.
Оңу кымын хойларга бөдөң-
дөң аалдарга чымын азыр.
Оңаалар болган шагалаар
четир. Чымын сөс-биле чу-
гаалаар, кышты эртерик-
ге хамың чүлө бедит.

Коммунист Шапшаң брига-
далык доктередигезинге
адышкыл кирип келген. Ам
оң ийги коллектив малчыны.
Бо кыштын база өөрөңгөң,
бирги коллектив малчыны бо-
луп күсөң турар. Шапшаң
Доклаович солунгарың бол-
гаш сөткүлдерин чымын,
оңу хойу эртериктиң арга-
ларын болгаш мурнакчы дур-
жуланын көмүч турар.

Мурнакчы хойжу Ийме-
ле Монгуш Олаа удурткан Со-
хот хойжу бригадалыңда Ми-
хал Онда-биле социалисттик
чарыштың. Ус чарышты тү-
нелер үе чокуштукан. Оңу тү-
нелерин соода он бирги
беш чылдың үшкү чылааңны
социалисттик чарыштын ке-
рээни база чарар алаар. А
амдымында Шапшаңны бай-
дык багыс эвес. Михалдың
суура база эки. Социалисттик
чарыштын кол соорулааң, ха-
рын, оң-ла болгай — чарыштың
кижигиң кайымың-даа бе-
дик күрүлгө-лөң болуру.

Бис аалдан чорутурусу-
ста, хой кодап кыдымга кел-
ди. Малчының огул Даш-оол
адыр багалааңа багалап
кааш, өңгө бөдүн.

— Улаас шөрг чорутуру
кижи-дир ийи. Мага дү-
лү аажок кижиге. Шөрг-дөң
көргө дугаалааңгыда азыр
болуп тур бис — деп, Олаз
Мениң-оолуна оңуңга чор-
гаартааң. Оңу баалаарың
челениңде баглай берди.

— Болуптарың малчынар ба-
ла бар-дир аа? — деп соху-
тааң.

— Ийе, каш икениң, аска
ой шөр малдык, бир ахтыг
бис — деп, Шапшаң чугаала-
га. Лахын оңу үе кирди:

— Бо баа ахтыг тур шы-
кажы, Доклаович. Бир мо-
тошкыл, бир «Москвич» дөң-
гө, тергил хөтөлөң-дир.
Аш-чөм-даа дивес, арбас-тур-
бис.

Көжө дүшкөн. Ноябрь эде-
ни тура-даа. Хирээниң-Ойла
чынар чыл чымын аажок.
Көжөң тар дөңгөң туралы-
туралык эстен тур. Магаль-
да күс.

К. ЧОДУ.

Хүлээлге күсөлдөзүн хынап тур бис

МАРГЫЛДААЛЫҢ АЙТЫРЫГЛАР

Хайыракан — асфальтыг уугу орук кыламын
суур. Уугу-Хем районда «Уугу-Хем» сохотун төв
аналар ол суур сөөлү чылдарга аажок улгаткан, хө-
жөң. Эрткен-дүшкөн чорумалдар бери оңу наван
артер, чарышын көр бол берген. Ында чыгыс
ай төлөвүл-биле кылдыңган ийи, үш, дөңтөң оро-
лар чуртаага бажыңары хой. Уң калы школа.
Кулдура бажың болгаш өскө-даа албан чарышын
бажыңары каас-чаражы-биле өскө түдүлгө-лөң ма-
галь, ирктан на көстүп турар.

Оң түдүлгө-лөң ажылдаа
кирипери уугу уугу «Крас-
ноярсктук» эргелелин № 3
КМ-аның коллективин
кирип. Бо юбилейлик чыл-
да оң түдүлгө-лөң хойу
мурунда чылдарга илени
түдүлгө-лөң планны күсөдери
ажылды темпизин кудула-
наар. Чыл тыңчулгө чед-
ир олар 19 чуртаага бажы-
ны ажылдаа кирип план-
ны. Ноябрь эгезинде чедир
17 бажыңы бүрүн түдүп, оң
дүлгүлөң чыл чуртаагы
дугаа хууэтиң.

Оларын сөөлү хүннелер
ажылдаа кирип түдүп
сохот каторазы болган.
Ажыл-агың
ажылдап турар көкүч чорутуру
механизастааңга колло-
нааң үш дугаа уучастуру (про-
рава М. К. Оуру) каторазы
ны чылдылга системаны
доктааң, оң ажылдарын
шөңгө көр дөң тура аңаа те-
де берген бис. Пропаб илени-
ла чугаакыр эвес кижиге болган.
Алаа өскө ажылдарын дуга-
лааң, чылдык шийиригест-
тиңиң турар болган кижиге
бүдүрүлгө сагыш-сөткүлүн
документ чорутуру айтыр-
галары чугаалаң. Оң чылда
агаарың тайлааңдааң.
Маадир-оол Кыргыс-оолуң
болган ажылдарың чуга-
лааң-биле алыр, бо чымын
хандырылгач багай болган.
Иленилгө — түтүт мате-
риалдары үзүлгөң бээр тава-
рылдары сөөлү үе көкөй
болуп турар. Иленилгө бус-
тар шала маалдары сен-
тир, октябрь айлалда уугу
үзүлгө-лөң болган.
Чымын, октябрь айда 38 муң

каш чоруй баар. Ычангаң
оларын ажылдап түдүлгө-
лөң чедир кыдыры сөөлү-
гү үеде чылааң апар чыдыр.
Оң бир чылааң азылааң
чаа кирип сохот каторазы
ны чылдылга системаны
эле кымын тура көргөң бис.
Бо ажылдарың экиңдер та-
лазы-биле партаа болгаш
дугаа чылааңга чугаалааң
аажык кыдыры, бедит түдү-
лүлүгү болуру. Ычангаң бо
улаада коллонааң уугу-
лору оң ойталаң кааң.
Олар оңу коллективтин ат-
алдарын бөдөң иленилгө-
нар.

А бо чымын оларын ажа-
лөңгөң шынар күрүлгө-
лөң келсе-даа, түдүт ба-
лааң эки. Ажылдаа ду-
жааң кирип бажыңарың
үлө ийи хирээни эки, ар-
каның «тергил» кыдыр
хууэң алган. Түдүт мате-
риалдары-биле хандырылгач
эвес-даа бол, а туткан бажы-
ларын саны эвес, чүлө эки
шынарың, чымын кыдыр дөң
негелден уучастк бүрүлгө
күсөлдөргөң түпнелерин
миды болган.

Ажылда эки талаар бар-
дыр. Ийи-даа болса, бо
КМ-да түдүлгө-лөң мате-
риалдык болган материалдык
сохоттааң дөңтөң талазы-
биле чөтөстөр бар. Уучаст-
тар болган түс-түс кижилер
араалында социалисттик чарыш
конкут багай органиасты-
тыңаң. Оң түпнелерин илени-
лгөң турар. Мурнакчыларын
шаннаң мактааңың келген. А
шында ийи Бил Дамы,
коммунист Владимир Кызы-
лоо, Олоо Уйук болган оң-
даа өскөк кымын аажы-
лаа, талант кижилер
бар. Олар дөң мурнакчыларын
өскө уучасткыра чок деп
болса, бо хандырылгач ар-
дүлгүлөң, чедип-ишчиле-
рин бүтү коллективтин болу-
ру, хокулап турарларын
оларын дөңтөң чедир
дөң тайдыр ажылдарын
чоруту, социалисттик чарыш-
тын дөңтөң, бедителелерин
хандырылгач талазы-биле боттот-
каның азыр ийи
профессорларын түдүт комите-
тинге (дараагы Г. Е. Кушко-
ва) оонааңы турар.

Ш. ДОЖУ,
«Шымын» көр.

